

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Gordilă Nicolae,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către inculpata Ursu Maria și avocatul Brînză Sergiu în numele inculpatului Rusu Nicolae, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 22 iunie 2017 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2017, în cauza penală privindu-i pe

*Rusu Nicolae Xxxxx, xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx,
xx;*

*Ursu Maria Xxxxx, xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx,
xx.*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 01.03.2017 – 22.06.2017;
2. instanța de apel: 16.08.2017 – 08.12.2017;
3. instanța de recurs: 12.03.2018 – 18.04.2018.

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 22 iunie 2017, **Rusu Nicolae** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal și în baza acestei norme, condamnat la o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 3 000 unități convenționale, ce constituie 60 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita careva activitate în domeniul administrării întreprinderilor pe un termen de 3 ani.

Ursu Maria a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal și în baza acestei norme, condamnată la o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 3 000 unități convenționale, ce constituie 60 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita careva activitate în domeniul

administrării întreprinderilor pe un termen de 3 ani.

Prin aceeași sentința a fost admisă în principiu, acțiunea civilă înaintată de Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Buiucani în interesele statului, în temeiul art. 71 alin. (2) Cod de procedură civilă, privind încasarea în mod solidar de la inculpați, Rusu Nicolae și Ursu Maria, a sumei în mărime de 379 697 lei (TVA aferentă livrărilor 246 692 lei și impozitul pe venit în sumă de 133 005 lei), urmând ca asupra cuantumului daunei despăgubirilor cuvenite să decidă instanța civilă.

Prin aceeași sentință a fost menținut sechestrul aplicat conform încheierii Judecătoriei mun. Chișinău, sediul Buiucani din 14 iunie 2017 asupra bunurilor inculpaților Rusu Nicolae și Ursu Maria, până la rămânerea definitivă și irevocabilă a hotărârii instanței de judecată privind examinarea cauzei civile înaintată de Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Buiucani în interesele statului, în temeiul art. 71 alin. (2) Cod de procedură civilă, în mărime de 379 697 lei (TVA aferentă livrărilor 246 692 lei și impozitul pe venit în sumă de 133 005 lei).

S-a explicat lui Rusu Nicolae și Ursu Maria, că, în corespundere cu prevederile art. 64 alin. (3¹) Cod penal, sunt în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o vor plăti în cel mult 72 de ore din omentul în care hotărârea va deveni executorie și, în acest caz, se va considera că acțiunea amenzii este executată integral, în caz contrar, amenda stabilită urmează fi achitată în mod benevol, în termen de 30 de zile de la data stabilirii ei, după care să informeze imediat instanța de judecată despre achitarea amenzii, iar în cazul în care condamnatul nu va achita amenda, în decursul a 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii, documentul executoriu pentru încasarea silită a amenzii se va trimite executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul lui Rusu Nicolae și Ursu Maria.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Uusu Nicolae, fiind director al SRL „Lădița Fermecată”, împreună și de comun acord cu Ursu Maria care deținea funcția de contabil șef la firma indicată supra, în conformitate cu prevederile art. 13 din Legea contabilității nr. 113 din 27.04.2007, fiind responsabil de formarea politicii unice în domeniul contabilității raportării financiare, asigurarea corespunderii tranzacțiilor efectuate de către SRL „Crasmed” legislației în vigoare, controlului asupra mișcării bunurilor și executării obligațiilor, urmărind scopul evaziunii fiscale la procurarea valorilor materiale și serviciilor, neglijând prevederile art. 94 din Codul fiscal, care stipulează că subiectul impozabil al taxei pe valoarea adăugată, este obligat în conformitate cu dispoziția art. 101 alin. (1) din Codul fiscal al RM să o declare, conform art. 115, și să o achite la buget pentru fiecare perioadă fiscală, stabilită conform art. 114,

suma TVA, contrar prevederilor art. 115 din Codul fiscal, care prevede că subiectul impozabil al taxei pe valoarea adăugată este obligat să verse la buget suma TVA, care urmează a fi achitată pentru fiecare perioadă fiscală, dar nu mai târziu de data stabilită pentru prezentarea declarației pe această perioadă, ce constituie o lună calendaristică, începând cu prima zi a lunii și se încheie în ultima zi a lunii, art. 95 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal care prevede că obiecte impozabile constituie livrarea mărfurilor, serviciilor de către subiecții impozabili, reprezentând rezultatul activității lor de întreprinzător în Republica Moldova, art. 102 din Codul fiscal, care prevede că subiectului impozabil, înregistrat potrivit art. 112 și art. 112¹, în cazul achitării TVA la buget, i se permite trecerea în cont a sumei TVA achitate sau care urmează a fi achitate furnizorilor plătitori ai T.V.A pe valorile materiale, serviciile procurate pentru efectuarea livrărilor impozabile în procesul desfășurării activității de întreprinzător, trecerea în cont a TVA pe valorile materiale, serviciile procurate, se efectuează în baza facturii fiscale la valorile materiale, serviciile procurate pe care a fost achitată TVA, art. 93 pct. 16) din Codul fiscal, care prevede că factura fiscală reprezintă formular tipizat de document primar cu regim special, prezentat cumpărătorului de către subiectul impozabil, înregistrat în modul stabilit, la efectuarea livrărilor impozabile. Subiectul impozabil care efectuează o livrare impozabilă pe teritoriul țării este obligat să prezinte cumpărătorului factura fiscală pe livrarea în cauză. Facturile fiscale pe valorile materiale, serviciile procurate/livrate se înregistrează în registrele respective în ordinea primirii/eliberării lor. Concomitent, fiecare subiect impozabil este obligat să prezinte darea de seamă fiscală, a comis evaziunea fiscală în următoarele circumstanțe:

Așadar, întru realizarea planului criminal de evaziune fiscală, pe perioada anului 2011-2014, *Rusu Nicolae* în calitate de director la întocmirea dărilor de seamă pe TVA, contrar prevederilor art. 101, 114 alin. (1), 115 alin. (2), 187 alin. (5) din Codul fiscal, a diminuat TVA aferentă livrărilor cu 246 692 lei, la fel, a diminuat impozitul pe venit în sumă de 133 005 lei, fapte confirmate prin actul de control fiscal nr. xxxxx, efectuat prin metoda de verificare totală. Ca rezultat al schemei relevate, SRL „Lădița Fermecată”, s-a eschivat de la achitarea taxei pe valoare adăugată aferentă bugetului în sumă de 246 692 lei, prin obținerea dreptului de trecere în cont a acesteia și a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător în sumă de 133 005 lei.

Astfel, instanța de fond a constatat că prin acțiunile sale intenționate *Rusu Nicolae* a comis infracțiunea prevăzută de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, individualizată prin „evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor fie prin includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate privind veniturile sau

cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, fie prin tănuirea unor obiecte impozabile, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari”.

Inculpata Ursu Maria, deținând funcția de contabil șef la SRL „Lădița Fermecată”, împreună și de comun acord cu Rusu Nicolae care fiind director la firma indicată supra, în conformitate cu prevederile art. 13 din Legea contabilității nr. 113 din 27.04.2007, fiind responsabilă de formarea politicii unice în domeniul contabilității și raportării financiare, asigurarea corespunderii tranzacțiilor efectuate de către SRL „Lădița Fermecată” legislației în vigoare, controlului asupra mișcării bunurilor și executării obligațiilor, urmărind scopul evaziunii fiscale la procurarea valorilor materiale și serviciilor, neglijând prevederile art. 94 din Codul fiscal, care stipulează că subiectul impozabil al taxei pe valoarea adăugată, este obligat în conformitate cu dispoziția art. 101 alin. (1) din Codul fiscal să o declare, conform art. 115, și să o achite la buget pentru fiecare perioadă fiscală, stabilită conform art. 114, suma TVA, contrar prevederilor art. 115 din Codul fiscal, care prevede că subiectul impozabil al taxei pe valoarea adăugată este obligat să verse la buget suma TVA, care urmează a fi achitată pentru fiecare perioadă fiscală, dar nu mai târziu de data stabilită pentru prezentarea declarației pe această perioadă, ce constituie o lună calendaristică, începând cu prima zi a lunii și se încheie în ultima zi a lunii, art. 95 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal care prevede că obiecte impozabile constituie livrarea mărfurilor, serviciilor de către subiecții impozabili, reprezentând rezultatul activității lor de întreprinzător în Republica Moldova, art. 102 din Codul fiscal, care prevede că subiectului impozabil, înregistrat potrivit art. 112 și 112¹, în cazul achitării TVA la buget, i se permite trecerea în cont a sumei TVA achitate sau care urmează a fi achitate furnizorilor plătitori ai T.V.A pe valorile materiale, serviciile procurate pentru efectuarea livrărilor impozabile în procesul desfășurării activității de întreprinzător, trecerea în cont a TVA pe valorile materiale, serviciile procurate, se efectuează în baza facturii fiscale la valorile materiale, serviciile procurate pe care a fost achitată TVA, art. 93 pct. 16) din Codul fiscal, care prevede că factura fiscală reprezintă formular tipizat de document primar cu regim special, prezentat cumpărătorului de către subiectul impozabil, înregistrat în modul stabilit, la efectuarea livrărilor impozabile. Subiectul impozabil care efectuează o livrare impozabilă pe teritoriul țării este obligat să prezinte cumpărătorului factura fiscală pe livrarea în cauză. Facturile fiscale pe valorile materiale, serviciile procurate/livrate se înregistrează în registrele respective în ordinea primirii/eliberării lor. Concomitent, fiecare subiect impozabil este obligat să prezinte darea de seamă fiscală, a comis evaziunea fiscală în următoarele circumstanțe:

Așadar, întru realizarea planului criminal de evaziune fiscală, pe perioada anului 2011-2014, *Ursu Maria*, deținând funcția de contabil șef la SRL „Lădița Fermecată”, împreună și de comun acord cu Rusu Nicolae care fiind director la firma indicată supra la întocmirea dărilor de seamă pe TVA, contrar prevederilor art. 101, 114 alin. (1), 115 alin. (2), 187 alin. (5) din Codul fiscal, a diminuat TVA aferentă livrărilor cu 246 692 lei, la fel, a diminuat impozitul pe venit în sumă de 133 005 lei, fapte confirmate prin actul de control fiscal nr. xxxxx, efectuat prin metoda de verificare totală. Ca rezultat al schemei relevate, SRL „Lădița Fermecată”, s-a eschivat de la achitarea taxei pe valoare adăugată aferentă bugetului în sumă de 246 692 lei, prin obținerea dreptului de trecere în cont a acesteia și a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător în sumă de 133 005 lei.

Astfel, instanța de fond a constatat că prin acțiunile sale intenționate *Ursu Maria* a comis infracțiunea prevăzută de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, individualizată prin *„evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor fie prin includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, fie prin tănuirea unor obiecte impozabile, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari”*.

Totodată, prin încheierea judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din data de 14 iunie 2017, a fost admis demersul procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, Dan Solovei, și aplicat sechestru și interdicția asupra tuturor acțiunilor de înstrăinare, ca măsură de asigurare a acțiunii civile formulate de către procurorul în cadrul procesului penal privind învinuirea lui Rusu Nicolae și Ursu Maria în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Codul penal, în privința următoarelor bunuri imobile:

- bunul imobil cu codul cadastral xxxxx, amplasat pe adresa mun. Xxxxx, sectorul Xxxxx, str. Xxxxx, nr. xxx, cu suprafața de xxx m.p. Data înregistrării dreptului de proprietate - 15 ianuarie 2009 care aparține cu drept de proprietate inculpatului, Rusu Nicolae Constantin.

- automobilul de model „Toyota Corolla” de culoare gri anul fabricării 2005, numărul pașaportului tehnic pentru automobilul indicat supra xxxxx din 04 noiembrie 2013 care este valabil și la momentul actual și care aparține inculpatei, Ursu Maria Ion.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, Dan Solovei, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței atacate în partea ce ține de cuantumul acțiunii civile admise, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să se dispună încasarea din contul inculpaților

Rusu Nicolae și Ursu Maria, în mod solidar în beneficiul statutului cuantumului acțiunii civile admise în mărime de 379 697 lei (TVA aferentă livrărilor 246 692 și impozitul pe venit în sumă de 133 005 lei).

În motivarea apelului declarat, procurorul a invocat că instanța de judecată corect a încadrat acțiunile inculpaților Rusu Nicolae și Ursu Maria în baza art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, aplicându-le în mod legal și corect, pedeapsa în formă de amendă în mărime de 3000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita careva activitate în domeniul administrării întreprinderilor pe un termen de 3 ani.

Totodată a susține că deși, în motivarea sentinței, instanța de judecată a constatat că prejudiciul cauzat prin infracțiune de către Rusu Nicolae și Ursu Maria a constituit suma de 379 697 lei (TVA aferentă livrărilor 246 692 lei și impozitul pe venit în sumă de 133 005 lei), instanța a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de procuror pentru recuperarea prejudiciului cauzat statului, iar asupra cuantumului despăgubirilor urmează să se expună instanța civilă. În asemenea circumstanțe, instanța de judecată pe de o parte constată că prin acțiunile inculpaților Rusu Nicolae și Ursu Maria statului i s-a cauzat un prejudiciu material în sumă de 379 697 lei, iar pe de altă parte indică că cuantumul despăgubirilor urmează să fie stabilit de instanța civilă.

Astfel, a considerat că sentința instanței de judecată conține elemente contradictorii, având în vedere că instanța a stabilit cu certitudine care este valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune, însă nu s-a expus asupra cuantumului despăgubirilor care urmează a fi încasate de la inculpați pentru recuperarea prejudiciului cauzat statului.

3.2. Avocatul Brînză Sergiu în interesele inculpatului Rusu Nicolae, prin care a solicitat casarea hotărârii atacate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Rusu Nicolae să fie achitat din motivul ca fapta incriminată nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea apelului declarat a invocat că actul de învinuire înaintat inculpatului poartă un caracter incert și general, nici una dintre probele acuzării, pe care aceasta le consideră, că ar dovedi vinovăția lui Rusu Nicolae, nici individual și nici în coroborare nu au nici o relevanță și nu dovedesc, nicidecum, prezența componentei de infracțiune.

Conform conținutului materialelor cauzei penale este absolut evident faptul că în faza urmării penale, cauza penală a fost instrumentată tendențios cu distorsionarea circumstanțelor de fapt și tălmăcirea arbitrară a acestora.

Astfel, s-a constatat cu certitudine că relațiile economice ale SRL „Lădița Fermecată” cu alți agenți economici au fost realizate, exclusiv prin întocmirea facturilor fiscale. Cu alte cuvinte, aferent obligațiunilor de achitare a datoriilor de către SRL „Lădița Fermecată” către furnizori, pentru anii indicați, în rechizitoriu, nu a expirat termenul de

prescripție de trei ani, din motiv, că termenul de achitare a datoriilor nu a fost convenit de către părțile contractante, iar creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit s-o execute oricând. Prin urmare, SRL „Lădița Fermecată” nu avea obligația, să treacă sumele rezultate din neachitarea cu furnizorii, calculând, din aceste sume, impozit venit și restabilind sumele TVA trecute în cont. Însăși, martorul, Radu Dulap, inspectorul fiscal, care a întocmit actul de control fiscal nr. xxxxx, în ședința de judecată a instanței de fond a susținut, că agentul economic nu a tănuțit obiectele impozabile, din motiv, că aceste date erau reflectate în conturile nr. xxx și xxx, ce constituiau parte integrantă a bilanțului contabil prezentat organului fiscal și celui statistic. Nereflectarea veniturilor rezultate din neachitarea datoriei către furnizori, în perioada anilor 2012-2014, nu se consideră, ca includere în cumentele contabile a unor date denaturate.

Lipsește, cu desăvârșire, în acțiunile inculpatului, și indicele includerii în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor cheltuieli, care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni, care nu au existat, deoarece, operațiunile, actele cu caracter civil au existat în realitate, acestea fiind acoperite prin livrare de mărfuri și facturi fiscale, semnate de ambele părți tranzacționare.

Fiind audiat, în ședința de judecată a instanței de fond, martorul Radu Dulap, de asemenea, a mai invocat, că agentul economic SRL „Lădița Fermecată”, a prezentat dări de seamă organelor de control competente, iar controlul a fost efectuat în baza actelor prezentate, la solicitarea organului fiscal, din care motiv elementul tănuțirii nu a existat.

Totodată, datoriile către furnizori erau reflectate în dările de seamă respective, prezentate anual la contul nr. xxx și xxx, care sunt parte integrantă a bilanțului contabil.

Cele relatate supra, denotă lipsa în acțiunile lui Nicolae Rusu, atât a laturii obiective, cât și a celei subiective ale infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) Codul penal.

Mai mult, sumele pretinse, au fost stinse printr-o hotărâre judecătorească definitivă, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29.03.2017, în baza căreia, debitorul SRL „Lădița Fermecată” a fost radiat din Registrul întreprinderilor, iar toate obligațiunile, creanțele debitoriale și creditoriale au fost stinse. Prin hotărârea sa instanța de insolvabilitate a constatat, că intentarea procedurii de insolvabilitate a constituit o consecință a neachitării datoriilor de către SRL „Demialitora”, și nu a cărorva acțiuni ilegale ale membrilor organului de conducere. Astfel, instanța de olvabilitate nu a constatat careva temeieri de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a SRL „Lădița Fermecată”.

3.3. Inculpații Rusu Nicolae și Ursu Maria au declarat recurs împotriva încheierii

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani din data de 14 iunie 2017, prin care a solicitat casarea încheierii.

În motivarea recursului declarat, recurenții au indicat că Serviciul Fiscal ca organ al statului care este abilitat cu atribuții de percepere a sumelor în folosul statului, nu a înaintat o acțiune civilă în cauză, drept rezultat procurorul nu poate înainta din numele organului fiscal cerere de chemare în judecată din motiv că acesta nu se referă la persoana care nu are posibilitate de a-și proteja interesele.

La materialele cauzei a fost anexată hotărârea Curții de apel Chișinău din 29 martie 2017, potrivit căruia debitorul SRL „Lădița Fermecată” a fost radiat din registrul întreprinderilor, iar toate obligațiunile, creanțele debitoriale și creditoriale au fost stinse. În cadrul procedurii de insolvență în privința societății SRL „Lădița Fermecată”, inspectoratul fiscal a fost validat cu aceeași sumă a creanței ca și suma acțiunii civile, iar prin radiere această sumă a fost casată.

Referitor la acțiunea civilă înaintată de către acuzatorul de stat, a considerat că aceasta nu corespunde prevederilor art. 221 Cod de procedură penală, iar sumele pretinse au fost stinse prin hotărâre judecătorească definitivă.

În partea motivatoare a hotărârii de insolvență, s-a constatat că intentarea procesului de insolvență a constituit o consecință a neachitării datoriilor de către SRL „Demialitora”, dar nu a acțiunilor ilegale ale membrilor organului de conducere. Astfel, instanța de insolvență nu a constatat vreun motiv de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a SRL „Lădița Fermecată”.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2017 au fost respinse, ca nefondate, apelul declarat de către avocatul Brînză Sergiu în interesele inculpatului Rusu Nicolae, împotriva sentinței Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani din 22 iunie 2017 și cererea de recurs declarată de către inculpații Rusu Nicolae și Ursu Maria, împotriva încheierii Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani din 14 iunie 2017.

Admisă cererea de apel declarată de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, Dan Solovei, împotriva sentinței Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, din 22 iunie 2017, casată parțial în partea acțiunii civile și pronunțată o nouă hotărâre în acesta parte, după cum urmează: A fost admisă acțiunea civilă înaintată de Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, în interesele statului, în temeiul în temeiul art. 71 alin. (2) Cod de procedură civilă și dispusă încasarea în mod solidar de la inculpații Rusu Nicolae și Ursu Maria, suma prejudiciului în mărime de 379 697 lei (TVA aferentă livrărilor 246 692 lei și impozitul pe venit în sumă de 133 005 lei).

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, starea de fapt și de drept se află în concordanță delință cu materialele cauzei și corect a fost statuată de către instanța de fond, neconstatându-se temeiuri de casare a sentinței.

Instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, încadrând just acțiunile inculpaților Rusu Nicolae și Ursu Maria în baza dispozițiilor art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, individualizată prin *„evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor fie prin includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, fie prin tăinuirea unor obiecte impozabile, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari”*.

Cu referire la prevederile sus citate, urmează a fi remarcat că din probele administrate în cursul urmăririi penale rezultă că acestea sunt suficiente pentru a constata că faptele există și constituie infracțiunea prevăzută de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, au fost săvârșite de către inculpații Rusu Nicolae și Ursu Maria și sunt de natură să permită stabilirea pedepsei.

Instanța de apel a constatat că din conținutul cererii de apel înaintate de către avocatul Brînză Sergiu în interesele inculpatului Rusu Nicolae rezultă că aceasta manifestă dezacordul cu soluția instanței de fond în ceia ce privește încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, pledându-se pentru achitarea acestuia.

Deși, inculpata Ursu Maria vina în fapta comisă și-a recunoscut-o, iar inculpatul Rusu Nicolae vina nu și-a recunoscut-o, instanța de apel a considerat că vinovăția acestora în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, se confirm și ărin următoarele probe pertinente, concludente, utile și veridice ce coroborează între ele, și anume: declarațiile martorului Dulap Radu; decizia nr. 702/1/14 din 28 aprilie 2015; răspunsul Inspectoratului Fiscal de Stat; procesul-verbal de examinare din 02 august 2016.

Instanța de apel a conchis că, instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma prevederilor art. art. 95 și 101 Cod de procedură penală, prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportate la declarațiile date de inculpate în cadrul ședinței de judecată și probele administrate, a stabilit correct situația de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpaților Rusu N. și Ursu M., încadrarea juridică corectă și anume în baza art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța de apel a reținut că, circumstanțele deetalizate în învinuire, deși sunt recunoscute de către inculpata Ursu Maria, dar sunt negate de către inculpatul Rusu

Nicolae, s-a constatat cu certitudine că perioada anului 2011-2014, Rusu Nicolae în calitate de director la întocmirea dărilor de seamă pe TVA, contrar prevederilor art. art. 101, 114 alin. (1), 115 alin. (2), și 187 alin. (5) Codul fiscal, a diminuat TVA aferentă livrărilor cu 246 692 lei, la fel, a diminuat impozitul pe venit în sumă de 133 005 lei, fapte confirmate prin actul de control fiscal nr. xxxxx, efectuat prin metoda de verificare totală, iar ca rezultat al schemei relevate, SRL „Lădița Fermecată”, s-a eschivat de la achitarea taxei pe valoare adăugată aferentă bugetului în sumă de 6 692 lei, prin obținerea dreptului de trecere în cont a acesteia și a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător în sumă de 133 005 lei.

Instanța de apel a respins ca fiind nefondate alegațiile invocate de către avocatul Sergiu Brînză, precum că actul de învinuire înaintat inculpatului poartă un caracter incert și general, nici una dintre probele acuzării, pe care aceasta le consideră, că ar dovedi vinovăția lui Rusu Nicolae, nici individual și nici în coroborare nu au nici o relevanță și nu dovedesc, nicidecum, prezența componentei de infracțiune, în situația în care probatoriul administrat la caz, este de natura de a combate această versiune formală și convențională.

De asemenea, instanța de apel a reținut că alegațiile apărătorului cu referire la faptul că relațiile economice ale SRL „Lădița Fermecată” cu alți agenți economici au fost realizate, exclusiv prin întocmirea facturilor fiscale, aferent obligațiilor de achitare a datoriilor de către SRL „Lădița Fermecată” către furnizori, pentru anii indicați, în rechizitoriu, nu a expirat termenul de prescripție de trei ani, din motiv că termenul de achitare a datoriilor nu a fost convenit de către părțile contractante, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit s-o execute oricând. Prin urmare, SRL „Lădița Fermecată” nu avea bligația, să treacă sumele rezultate din neachitarea cu furnizorii, calculând, din aceste sume, impozit pe venit și restabilind sumele TVA trecute în cont.

În contextul expus, instanța de apel a reținut că, în rezultatul controlului fiscal prin metoda verificării totale efectuat la SC „Lădița Fermecată” SRL c.f. xxxxxx, s-a constatat că aceasta a diminuat impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător în sumă de 133 005 lei și a diminuat TVA în sumă de 46 692 lei.

De asemenea este neîntemeiat și argumentul invocat de către apărător precum că martorul Radu Dulap a invocat că agentul economic SRL „Lădița Fermecată”, a prezentat dări de seamă organelor de control competente, iar controlul a fost efectuat în baza actelor prezentate, la solicitarea organului fiscal, din care motiv elementul tăinuirii nu a existat, or, martorul a menționat clar că controlul respectiv a fost efectuat în baza documentelor

prezentate de către contribuabil, de obicei, greșelile contabile sunt comise din incompetența sau greșeli aritmetice. Pe marginea actului se adoptă decizia, în cazul în care diminuarea obligațiilor fiscale este mai mare, la moment este de 75 000 lei, atunci era 30 000 lei, dosarul cu materialele aferente se remite la organele de drept.

Instanța de apel a respins ca nefondat și argumentul precum că sumele pretinse, au fost stinse printr-o hotărâre judecătorească definitivă, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29.03.2017, în baza căreia, debitorul, SRL „Lădița Fermecată”, a fost radiat din Registrul întreprinderilor, iar toate obligațiunile, creanțele debitoriale și creditoriale au fost stinse, or, în cazul de față, nemijlocit acțiunile de evaziune fiscală au fost comise de către persoanele cu funcție de răspundere din cadrul „Lădița Fermecată” SRL, adică inculpatul Rusu Nicolae și inculpata Ursu Maria, care au acționat în calitate de persoane cu funcție de răspundere în cadrul unei entități juridice de ordin privat, astfel poartă răspundere în calitate de persoane fizice, și nicidecum în calitate de persoane juridice.

Faptul că instanța de insolvență, nu a constatat careva temeiuri de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a SRL „Lădița Fermecată”, or, chiar și circumstanța de față, nu schimbă esențial concluzia de vinovăție, având în vedere plasarea acțiunilor inculpatului Rusu Nicolae, sub aspect penal, și nicidecum sub aspect civil așa cum a invocat apărătorul.

De rând cu cele evidențiate, instanța de apel a remarcat că starea de fapt reținută și de drept apreciată concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate în cauză, relevate și analizate în cuprinsul sentinței, verificate în apel.

Pe această linie de concluzie, nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor, instanța de apel fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.

Considerentele primei instanțe sânt motivate și argumentate din punct de vedere al temeiniciei și legalității, sub aspectul, că vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii imputate este dovedită în cadrul procesului penal, astfel faptele acestora, reținute prin sentință, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii imputate.

Astfel, examinând aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform cerințelor din art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța apreciază că nu există temei de a interveni în sentință.

În ceea ce privește pedeapsa penală aplicată inculpatului Rusu Nicolae pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, instanța de apel a considerat sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din data de 22 iunie 2017, legală întemeiată și motivată, astfel că instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor

art. art. 7, 61 și 75 Cod penal, și la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale acestuia precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Deasemenea, este justă și întemeiată și concluzia instanței de fond privind aplicarea față de inculpatul Rusu Nicolae a sancțiunii complementare, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau a exercita careva activitate în domeniul administrării întreprinderilor pe un termen de 3 ani, având în vedere natura infracțiunii comise, circumstanțele în care aceasta a fost comisă, urmările prejudiciabile, dar și caracterul obligatorii a pedepsei complementare aplicată de către instanța de fond.

Tot aici, instanța de apel a reținut și faptul că în privința inculpatei Ursu Maria, sentința instanței de fond, la capitolul sancțiunii penale aplicate nu a fost contestată, de altfel, instanța de apel nu a identificat careva temeiuri de fapt și de drept de a interveni în sentința contestată la caz din oficiu, așa cum dictează norma art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală.

De continuare, instanța de apel a menționat caracterul eronat și pripit al soluției instanței de fond, în partea admiterii în principiu a cererii de chemare în judecată înaintate de Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Buiucani, privind încasarea în temeiul art. 71 alin. (2) Cod de procedură civilă, în mod solidar de la inculpații Rusu Nicolae și Ursu Maria a sumei în mărime de 379 697 lei (TVA aferentă livrărilor 246 692 lei și impozitul pe venit în sumă de 133 005 lei), urmând ca asupra cuantumului daunei despăgubirilor convenite să decidă instanța civilă.

Necăținând la faptul că a fost înaintată acțiunea civilă în cadrul procesului penal, instanța de fond neîntemeiat a dispus admiterea în principiu a acțiunii civile formulate de către procuror, fără a lua în considerație modificările noi, introduse în legislația procesual penală.

Instanța de apel a remarcat că acțiunea civilă poate fi înaintată în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești și aceasta poate fi înaintată în numele persoanei fizice de către reprezentanții părților vătămate recunoscute ca părți civile în procesul penal, prin ordonanța organului de urmărire penală ori prin încheierea instanței de judecată, care judecă cauza ca prima instanță.

Așa dar, conform art. 225 alin. (3) Cod de procedură penală, (în vigoare la data adoptării sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din data de 22 iunie 2017) *„odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă”*.

Din economia rigorilor art. 71 alin. (2) Cod de procedură civilă, *„procurorul poate*

depune cererea de chemare în judecată pentru compensarea prejudiciului cauzat autorităților publice prin infracțiune, precum și pentru anularea actelor care au cauzat prejudiciul, în cazul încetării urmăririi penale sau neînceperii urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5) și 9) din Codul de procedură penală. Cererea de chemare în judecată poate fi depusă indiferent de acordul autorității publice”.

Rezumând aceste rigori, instanța de apel a notat că în cazul de față, conform actului de control fiscal prin metoda verificării totale efectuat la SC „Lădița Fermecată” SRL, IDNP xxxxx, s-a constatat că SC „Lădița Fermecată” SRL, a diminuat impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător în sumă de 133 005 lei și a diminuat TVA în sumă de 246 692 lei, în total cauzând statului urmare a acțiunilor date, un prejudiciu în sumă de 379 697 lei.

Respectiv, instanța de apel a considerat întrunite condițiile de fapt și de drept pentru a dispune răspunderea materială solidară a inculpaților Rusu Nicolae și Ursu Maria, considerent din care a admis integral în această parte cerința procurorului.

În continuare, instanța de apel a considerat neîntemeiată și cererea de recurs depusă de către inculpații Rusu Nicolae și Ursu Maria privind anularea încheierii prin încheierea judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani din data de 14 iunie 2017.

Așa dar, prin încheierea judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani din data de 14 iunie 2017 a fost admis demersul procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, Dan Solovei, și aplicat sechestrul și interdicția asupra tuturor acțiunilor de înstrăinare, ca măsură de asigurare a acțiunii civile formulate de către procurorul în cadrul procesului penal privind învinuirea lui Rusu Nicolae și Ursu Maria în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, în privința următoarelor bunuri imobile:

- bunul imobil cu codul cadastral xxxxx, amplasat pe adresa mun. Xxxxx, sectorul Xxxxx, str. Xxxxx, nr. xxx, cu suprafața de xxx m.p. Data înregistrării dreptului de proprietate - 15 ianuarie 2009 care aparține cu drept de proprietate inculpatului Rusu Nicolae.

- automobilul de model „Toyota Corolla” de culoare gri anul fabricării 2005, numărul pașaportului tehnic pentru automobilul indicat supra xxxxx din 04 noiembrie 2013 care este valabil și la momentul actual și care aparține inculpatei Rusu Maria.

Din economia rigurilor art. 203 alin. (1) Cod de procedură penală, „punerea sub sechestrul a bunurilor este o măsură procesuală de constrângere, care constă în inventarierea bunurilor și interzicerea proprietarului sau posesorului de a dispune de ele, iar în caz de necesitate, de a se folosi de aceste bunuri. După punerea sub sechestrul a conturilor și a depozitelor bancare sânt încetate orice operațiuni în privința acestora”.

Iar în conformitate cu cerințele art. 204 alin. (1) Cod de procedură penală, „pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune pot fi puse sub sechestru bunurile bănuitului, învinuitului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile în suma valorii probabile a pagubei”.

În contextul expus, instanța de apel a remarcat că măsura de asigurare a acțiunii civile în cadrul procesului penal a fost probată pe deplin, în situația în care s-a constatat că Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Buiucani, a înaintat o cerere de chemare în judecată privind încasarea în temeiul art. 71 alin. (2) Cod de procedură civilă în mod solidar de la inculpații Rusu Nicolae și Ursu Maria a sumei în mărime de 379 697 lei (TVA aferentă livrărilor 246 692 lei și impozitul pe venit în sumă de 133 005 lei).

Respectiv, instanța de apel a considerat pe deplin justificată această soluție a instanței de fond, având în vedere faptul că necesitatea acestei măsuri asigurătorii reiese din necesitatea de a asigura recuperarea prejudiciului cauzat urmare a infracțiunii comise de către inculpați, dar și în vederea neadmiterii imposibilității punerii în executare a unei eventuale hotărâri judecătorești, cu privire la compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Astfel, instanța de apel a respins ca fiind nefondat argumentul invocat de către inculpații Rusu Nicolae și Ursu Maria, precum că Serviciul Fiscal ca organ al statului care este abilitat cu atribuții de percepere a sumelor în folosul statului, nu a înaintat o acțiune civilă în cauză, drept rezultat procurorul nu poate înainta din numele organului fiscal cerere de chemare în judecată din motiv că acesta nu se referă la persoana care nu are posibilitate de a-și proteja interesele, or, în conformitate cu prevederile art. 71 alin. (2) Cod de procedură civilă, „procurorul poate depune cererea de chemare în judecată pentru compensarea prejudiciului cauzat autorităților publice prin infracțiune, precum și pentru anularea actelor care au cauzat prejudiciul, în cazul încetării urmăririi penale sau neînceperii urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5) și 9) din Codul de procedură penală. Cererea de chemare în judecată poate fi depusă indiferent de acordul autorității publice”.

Așa dar, norma precitată supra prevede expres dreptul procurorului de a formula și înainta o acțiune civilă în interesele autorităților publice, indiferent de faptul dacă autoritatea publică respectivă dorește sau nu acest fapt.

Este neîntemeiat și argumentul inculpaților de referință la hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2017, potrivit căruia debitorul, SRL „Lădița Fermecată”, a fost radiat din registrul întreprinderilor, iar toate obligațiunile, creanțele debitoriale și creditoriale au fost stinse, or, inculpații fac o interpretare eronată a stării de fapt și de

drept, având în vedere că în cazul de față prin hotărârea sus vizată, au fost stinse datoriile debitoriale ale întreprinderii SC „Lădița Fermecată” SRL, adică față de persoana juridică, deși în cadrul cauzei penale sunt vizate acțiunile inculpaților Rusu Nicolae și Ursu Maria, în calitate de persoane fizice, astfel urmând a se distinge răspunderea materială pentru comiterea infracțiunii, față de răspunderea financiară a agentului economic aflat în proces de insolabilitate și ca urmare radiat din Registrul de Stat al Persoanelor Juridice.

Nu poate fi admis nici motivul invocat de către inculpații Rusu Nicolae și Ursu Maria, precum că în partea motivatoare a hotărârii de insolabilitate, s-a constatat că intentarea procesului de insolabilitate a constituit o consecință a neachitării datoriilor de către SRL „Demialitora”, dar nu a acțiunilor ilegale ale membrilor organului de conducere, or, necătând la existența unei datorii a companiei „Demialitora” SRL, față de SC „Lădița Fermecată” SRL, care ar fi generat procedura de insolabilitate a SC „Lădița Fermecată” SRL, acest fapt nu se răsfrânge nemijlocit asupra acțiunilor de evaziune fiscală comise de către inculpații Rusu Nicolae și Ursu Maria, în cadrul acestei companii.

Învederând aceste considerente ale instanței europene, instanța de apel a evidențiat că, prima instanță în mod incorect a omis a se expune asupra acțiunii civile înaintate de către procuror, eroare care a fost corectată prin pronunțarea unei noi hotărâri, conform ordinii prevăzute pentru prima instanță, admitând apelul declarat de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Buiucani, Dan Solovei, și casând sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din data de 22 iunie 2017, în partea soluționării acțiunii civile.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. Inculpata Ursu Maria, prin care, indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În argumentarea recursului invocă următoarele:

- în pofida faptului, că instanța de fond a invocat în sentința emisă un șir de referințe la prevederile art. 10 alin. (1), 26 alin. (3), 101 alin. (1) și (2), 389 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, în final nu și-a motivat soluția, nu a dat apreciere probelor acumulate la faza urmăririi penale și celor examinate în cadrul cercetării judecătorești, nu a eliminat controversile existente și nu a făcut o încadrare (calificare) certă a pretinselor acțiuni criminale a Mariei Ursu;

- instanța de apel a admis abateri de la principiul efectului devolutiv și neagravării situației apelantului, prin faptul, că a tratat extins acțiunile lui Maria Ursu prin încriminarea arbitrară a infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) Cod penal, fără a stabili cert existența intenției de a comite infracțiunea;

- cu referire la motivele apelurilor declarate de partea apărării, consideră că, deși Colegiul penal le redă succint în decizia recurată, totuși nu se expune integral asupra lor.

Unica referință, prin care instanța de apel respinge alegațiile părții apărării și inculpatului sunt probele acuzării, care nu au fost verificate și elucidate sub toate aspectele cum o cere legislația procesual penală. Or, în speță, instanța de apel urmă să combată toate argumentele invocate de apărător, inclusiv să elimine lacunele și să dea o apreciere corectă la circumstanțe de fapt indicate în apel;

- în acest context este relevant faptul, că nici organul de urmărire penală și nici instanța nu a individualizat rolul fiecărui inculpat, fapt confirmat chiar și prin rechizitoriu.

5.2. Avocatul Brînză Sergiu în numele inculpatului Rusu Nicolae, prin care, indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 16) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor judecătorești, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În argumentarea recursului invocă următoarele:

- actul de învinuire înaintat inculpatului poartă un caracter incert, nedeslușit și general, în special, la descrierea laturii obiective a infracțiunii, pretins, comise de N. Rusu, pe care organul de urmărire penală urma s-o descifreze și s-o definească optim, așa după cum prevede legislația în vigoare;

- nici una dintre probele acuzării, pe care aceasta le consideră, că ar dovedi culpa lui N. Rusu, nici individual și nici în coroborare nu au nici o relevanță și nu dovedesc, nicidecum, prezența componenței de infracțiune. Altfel nici nu puteau să stea lucrurile;

- conform conținutului materialelor cauzei penale, este absolut, evident faptul că în faza urmăririi penale cauza penală a fost instrumentată tendențios cu distorsionarea crasă a circumstanțelor de fapt și tălmăcirea arbitrară a acestora.

Astfel, la finele cercetării judecătorești, reieșind din situația de fapt și drept în cauza penală de acuzare, a lui Nicolae Rusu, în baza art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, unica soluție absolut legală, care se impunea era pronunțarea, în privința acestuia a unei sentințe de achitare, după cum prevede art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală;

- fapta lui Nicolae Rusu nu conține elementele constitutive ale infracțiunii, iar cauza penală este rodul unei interpretări greșite, de către procuror a legislației fiscale în vigoare;

- s-a constatat, cu certitudine că, relațiile economice ale SRL „Lădița Fermecată”, cu alți agenți economici, au fost realizate, exclusiv, prin întocmirea facturilor fiscale;

- aferent obligațiunilor de achitare a datoriilor de către SRL „Lădița Fermecată” către furnizori, pentru anii indicați, în rechizitoriu, nu a expirat termenul de prescripție de trei

ani, din motiv, că termenul de achitare a datoriilor nu a fost convenit de către părțile contractante, iar creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit s-o execute oricând.

Prin urmare, SRL „Lădița Fermecată” nu avea obligația, să treacă sumele rezultate din neachitarea cu furnizorii, calculând, din aceste sume, impozit pe venit și restabilind sumele TVA trecute în cont;

- conform opiniei, absolut greșite a, procurorului, agentul economic urma să treacă sumele rezultate din neachitarea cu furnizorii, la venituri, iar din aceste sume să deducă impozit pe venit și să restabilească sumele TVA trecute în cont, după o perioadă de trei ani de la data eliberării facturii fiscale.

Latura obiectivă a infracțiunii imputate poate constitui: includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate, privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli, care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni, ce nu au existat, tănuirea unor obiecte impozabile.

Acuzarea prescrie inculpatului Rusu N. comiterea faptei de evaziune fiscală, fără a specifica acțiunea concretă de comitere a acesteia;

- însăși martorul Radu Dulap, inspectorul fiscal, care a întocmit actul de control fiscal nr. xxxxx, în ședința de judecată a instanței de fond a susținut, că agentul economic nu a tănuit obiectele impozabile, din motiv, că aceste date erau reflectate în conturile nr. xxx și xxx, care constituiau parte integrantă a bilanțului contabil prezentat organului fiscal și celui statistic;

- tot R. Dulap, a relatat, că nerefectarea veniturilor rezultate din neachitarea datoriei către furnizori, în perioada anilor 2012-2014, nu se consideră, ca includere în documentele contabile a unor date denaturate;

- conținutul divergent al concluziilor martorului R. Dulap incluse în actul de control fiscal nr. xxxxx și declarațiilor acestuia depuse în instanța de fond, circumstanță, ce dictează, oportunitatea audierii repetate a ultimului de către instanța de apel;

- lipsește, cu desăvârșire, în acțiunile inculpatului și indicele includerii în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor cheltuieli, care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni, care nu au existat, deoarece, operațiunile, actele cu caracter civil au existat în realitate, acestea fiind acoperite prin livrare de mărfuri și facturi fiscale, semnate de ambele părți tranzacționare.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 244 Cod penal, o constituie intenția directă.

Fiind audiat, în ședința de judecata a instanței de fond, martorul R. Dulap, de

asemenea, a mai invocat, că agentul economic SRL „Lădița Fermecată” a prezentat dări de seamă organelor de control competente, iar controlul a fost efectuat în baza actelor prezentate, la solicitarea organului fiscal, din care motiv elementul tăinuirii nu a existat;

- inculpatul N. Rusu, pe tot parcursul instrumentării cauzei penale și cercetării judecătorești, a pledat nevinovat. Acesta a comunicat instanței de judecată, că a prezentat toate declarațiile și dările de seamă, organelor fiscale și statistice, în termen;

- datoriile către furnizori erau reflectate în dările de seamă respective, prezentate anual la contul nr. xxx și xxx, care sunt parte integrantă a bilanțului contabil;

- inculpatul a explicat instanței de fond, că faptul neachitării cu furnizorii se datorează lipsei mijloacelor bănești, și nestingerea datoriilor de către alți agenți economici față de SRL „Lădița Fermecată”, în speță SRL „Demialitora”. Acesta a relatat instanței, că termenul de prescripție la achitarea datoriilor față de furnizori nu a expirat, deoarece termenul limită de achitare nu a fost stipulat în factura fiscală, iar creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea obligației, iar debitorul este îndreptățit s-o execute oricând. De asemenea a comunicat, că din partea creditorilor nu au parvenit careva somații, de aceea n-a intervenit data, evenimentul, de la care urma să înceapă calcularea prescripției, care ar genera apariția obligației prevăzute de art. 18 lit. j) Cod fiscal.

Cele relatate supra, denotă lipsa, în acțiunile lui Nicolae Rusu atât a laturii obiective cât și a celei subiective ale infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) Cod penal;

- acțiunea civilă înaintată de către procuror, în cadrul procesului penal, asupra căreia se insistă și prin conținutul apelului depus de către acuzatorul de stat, este absolut neîntemeiată;

- sumele pretinse, au fost stinse printr-o hotărâre judecătorească definitivă. Aici, avem în vedere hotărârea din 29.03.2017 a Curții de Apel Chișinău, în baza căreia, debitorul SRL „Lădița Fermecată” a fost radiat din Registrul întreprinderilor, iar toate obligațiunile, creanțele debitoriale și creditoriale au fost stinse;

- prin hotărârea sa instanța de insolvabilitate, a constatat, că intentarea procedurii de insolvabilitate a constituit o consecință a neachitării datoriilor de către SRL „Demialitora” și nu a cărorva acțiuni ilegale ale membrilor organului de conducere. Astfel instanța de insolvabilitate, nu a constatat careva temeieri de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a SRL „Lădița Fermecată”.

În atare situație, lipsa culpei inculpatului, îl privează pe acesta de răspunderea civilă, prevăzută de art 1398 Codul civil;

- instanța de apel a admis, absolut neîntemeiat, apelul procurorului, casând hotărârea instanței de fond în partea laturii civile cu dispunerea încasării în mod solidar

de la N. Rusu și M. Ursu a sumei de 379697 lei;

- decizia instanței de apel, este una neîntemeiată și pasibilă casării integrale, pe motivul incompatibilității cu situația de fapt și drept constatate în cadrul cercetării judecătorești a cauzei penale de către instanța de fond și cea de apel și a cadrului legal aplicabil speței;

- solicită a fi reținut faptul depunerii prezentului recurs în conformitate cu termenul legal stipulat de legislația în vigoare, pentru următoarele motive.

Conform procesului - verbal al ședinței de judecată și înregistrării audio a acesteia, pronunțarea deciziei motivate a instanței de apel a fost preconizată pentru data de 18.01.2018.

De facto instanța de apel a pronunțat decizia motivata la 12.01.2018, orele 14.00, respectiv în absența inculpatului și a apărătorului acestuia.

6. La recursurile ordinare declarate de către inculpata Ursu Maria și avocatul Brînză Sergiu în numele inculpatului Rusu Nicolae, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1^a) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, prin care a manifestat dezacordul cu recursurile declarate, indicând că instanța de apel just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei, corect încadrând acțiunile inculpaților, mai mult indicând că recursurile urmează a fi respinse ca depuse peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora ca fiind declarate peste termen din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, *termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.*

Din actele dosarului, rezultă că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 08 decembrie 2017 în prezența procurorului, inculpatei Ursu Mari și a avocatului acesteia, inculpatului Rusu Nicolae și a avocatului acestuia, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 57-60 vol. II), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua pronunțării deciziei motivate pentru data de 09 ianuarie 2018.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel rezultă că, la 09 ianuarie 2018, în prezența procurorului, pronunțarea deciziei motivate a fost amânată pentru data de 12 ianuarie 2018. Astfel, decizia instanței de apel a fost pronunțată la 12 ianuarie 2018 în lipsa părților (f.d. 60-61 vol. II).

În atare împrejurări, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel pronunțate la 12 ianuarie 2018 a expirat la 12 februarie 2018.

Totodată, instanța de recurs menționează, că deși conform înregistrării audio a ședinței de judecată din 09 ianuarie 2018, pronunțarea integrală a deciziei motivate a fost amânată pentru data de 18 ianuarie 2018, ora 14.00, oricum termenul de 30 zile de contestare cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, stabilit de art. 422 Cod de procedură penală nu a fost respectat, deoarece termenul de declarare a recursului în speța dată ar fi început să decurgă începând cu 19 ianuarie 2018, ziua imediat următoare datei pronunțării deciziei motivate și ar fi expirat la 19 februarie 2018, aceasta fiind și ultima zi de depunere a recursului, pe când inculpata Ursu Maria și avocatul Brînză Sergiu în numele inculpatului Rusu Nicolae au depus recursurile la 21 și 22 februarie 2018 (f.d. 107-120 vol. II), respectiv cu depășirea termenului de declarare a acestuia.

Colegiul penal menționează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Astfel, în urma celor menționate supra, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel a expirat la 19.02.2018, iar atât inculpata Ursu Maria, cât și inculpatul Rusu Nicolae sau avocatul său au avut reala posibilitate de a face cunoștință cu materialele cauzei penale și de a declara recurs în termenul stabilit de lege.

Totodată, Colegiul remarcă acel fapt, că legea procesual-penală nu stabilește alte condiții de calculare a termenului pentru recurs, decât cel prevăzut la art. 422 Cod de procedură penală, și anume de la data pronunțării deciziei.

Având ca reper cele menționate, Colegiul penal conchide, că termenul de 30 zile pentru depunerea recursurilor ordinare de către inculpata Ursu Maria și avocatul Brînză Sergiu în numele inculpatului Rusu Nicolae, a fost depășit, impunându-se în consecință inadmisibilitatea recursurilor, ca fiind declarate peste termen.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către inculpata Ursu Maria și avocatul Brînză Sergiu în numele inculpatului Rusu Nicolae, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2017, în cauza penală

privindu-i pe *Rusu Nicolae Xxxxx* și *Ursu Maria Xxxxx*, pe motiv că sunt depuse peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **18 aprilie 2018**.

Președinte:

Gordilă Nicolae

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana